

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 3.

Cenzurat.

MANUALELE DIDACTICE ȘI EDUCAȚIA NAȚIONALĂ

Fiecare început de an școlar este un nou prilej de examinare atentă și meticuloasă a mijloacelor, cari stau în slujba educației, în institutele de învățământ. E și firesc ca factorii educativi să repricească bilanțul încheiat pentru anul școlar expirat și să delibereze asupra îmbunătățirilor cari trebuie aduse — pentru asigurarea roadelor educative în viitor. Ameliorarea — din moment ce se constată întrelăsarea — o cere nu numai legea, ci însăși tendința firii omenești spre desăvârșire.

Intre mijloacele — nu numai auxiliare — ci absolut indispensabile învățământului, este *manualul didactic*.

În trecut cartea școlară era un catehism, a cărui slovă era dogmă. Trecea dela o generație la alta cu patrimoniul ei de învățături și povețe, înălțătoare de suflet și deschizătoare celor mai sfințe aspirații sau idealuri. La căldura și entuziasmul dascălilor jertfelnici și stăpâniți de vraja iubirii de neam, se adăuga și litera sfântă a cărții, care întărea conștiințele în puterea binefăcătoare a științei și luminează drumul vieții morale și naționale a tineretului.

Astăzi, cartea didactică — pe lângă faptul că e un obiect de speculă din partea editorilor, în majoritate covârșitoare Evrei, mai suferă și de alte neajunsuri, create anume de a perverti sufletul curat al tineretului. Sugestii venite din surse dubioase găsesc răsunet în mintea deconcertantă a oficialității de stat, care pare că își face un punct de onoare de a le strecura în cartea didactică, fără să reflecteze și să anticipeze consecințele nefaste asupra vieții sufletești a tineretului.

În ziarul „Universul” cu data de 31 Iulie a. c., a apărut articolul de fond, intitulat: „Literatura didactică și rezoluțiile dela Geneva”. În acest articol se face mențiune de organizațiile pacifiste internaționale, cari

desbat amănunțit problema alcătuirii manualelor de istorie și geografie, conchizând „la înlăturarea din manualele de istorie națională, antică, medievală, modernă și contemporană, ca și din manualele de geografie, a orice tendință de a întreține în tineret ura sau disprețul față de alte popoare; șovinismul, cultul eroilor naționali și orice ar putea contribui la slăbirea (?) relațiilor internaționale și la sdruncinarea (?) păcii mondiale”.

Suntem de acord când e vorba de a înlătura din manuale disprețul față de alte neamuri sau cultul violenței, însă sub nici un motiv nu putem accepta ca *istoria noastră națională* să fie redusă la un simplu „proces-verbal”, sec și fără răsunet în conștiința tinerelor generații. Trecutul e indisolubil legat cu prezentul, iar învățămintele pe cari le furnizează pentru întrezărirea și conturarea viitorului sunt incomparabil mai eficiente vieții sufletești a tineretului, decât narcoticile inventate de societățile pacifiste-cosmopolite. Exaltarea eroismului și martirajului, de cari s'au făcut vrednici: *Horia, Avram Iancu, Sava Brancovici* și alții, este un imperativ de ordin educativ. Infățișarea eroilor naționali în lumina adevărului istoric și cu sufletul vibrând de emoție, trezește nu numai respect efemer pentru viața lor pilduitoare, ci creiază un cult, fiindcă eroii după expresia marelui filosof *Th. Carlyle* stau în atingere cu faptul divin și etern al Universului, fiind trimiși din infinitul necunoscut cu o veste pentru noi, șoptindu-ne s'o ascultăm și s'o urmăm. Această veste cutremură ființa noastră și ne dă încredere în destinul mareț al neamului, iar transfuzia acestui mesaj divin în conștiința tineretului se face prin cultul eroilor naționali.

Di *Nichifor Crainic* în „Programul statului etnocratic” preconizează alcătuirea unui manual

unic, având ca temeiul marile elanuri naționale. Cartea didactică trebuie să fie o evanghelie a neamului, apoteozând naționalismul în accente vibratoare și trezind interes în sufletul tinerimii pentru primejdia care ne paște pe orice țară de activitate din partea iudaismului. Fiindcă astăzi este un adevăr verificat și recunoscut chiar și de democrații de profesie, că iudaismul încearcă desfigurarea și slăbirea solidității neamului românesc, nu numai prin comerț și industrie, ci și prin literatură, dar mai ales prin cărțile didactice, strecurând idei pacifiste — recte comuniste — bine înțeles la început deghizate sau voalate — prin intermediul și influența diabolică a societăților internaționale, unde purtătorii de cuvânt sunt tot semiți sau filosemiți.

În Franța s'a început reacțiunea contra cangrenei în anul 1935. Pentru a paraliza acțiunea primejdioasă, deslănțuită de societățile pacifiste antipatriotice, s'a înființat „Liga de educație franceză”, având în frunte pe președintele Republicei, secondat de mareșali, profesori universitari și secundari, precum și de alți intelectuali de seamă ai Franței. Liga are un

„Să nu aveți năravul iubirii de argint, ci să vă mulțumiți cu ce aveți. Căci însuși Dumnezeu a zis: „nu te voiu părăsi, nici nu te voiu lepăda”, încât cu încredere putem să zicem: Domnul este ajutorul meu și nu mă voiu teme. Ce poate să-mi facă omul?”

Evrei 13, 5-6.

program simplu, dar ducător la scop în predarea istoriei și a geografiei; ea face apel la membrii corpului didactic și-i roagă să predea istoria și geografia în așa fel, ca „tinerii francezi să fie strâns legați sufletește de țara lor și să iubească trecutul ei și măreția sa prezentă”. Liga stăruie ca învățământul moralei să fie scutit de discuțiuni abstracte, punându-se preț pe întărirea dispoziției pentru munca constructivă desinteresată, pe respectul familiei și spiritul de sacrificiu. Sunt puncte programatice străbătute de un puternic suflu patriotic, cari și-au găsit expresia și în cartea fostului președinte al Republicei, Paul Doumer: „Cartea copiilor mei”, tradusă și în românește.

Atitudinea Franței în această problemă o putem imita. Statul să ia asupra sa editarea cărților de școală din mâna samsarilor profesioniști, cari stau în slujba destructivismului. Poate s'o facă și e îndatorat s'o facă, purtând responsabilitatea educării viitorilor cetățeni — sub raport *patriotic*. Cartea e un factor important în consolidarea sufletească-patriotică a tineretului; de aceea alcătuirea ei nu poate fi nesocotită sau încredințată oricui.

Pr. ION BUNEA-Năsăud.

Așa judecau și stăpânii de ieri.

De când cu vrerea lui Dumnezeu și a stăpânirii de El rânduită, s'a reînființat sfânta Episcopie ortodoxă a Maramureșului uniații hodină nu mai au. Țin consilii; importă purpurați cu ajutorul cărora vreau să-și mențină privilegiul desbinării Nației românești... și strigă la răspântii și la congresul Agru-lui dela Satu-Mare că rezidirea vetrei românești în Maramureș, prin ortodoxia băștinașe pentru a cărei dărâmare ei mult s'au ostenit — nu este nici mai mult nici mai puțin decât o „*crimă națională*.” Exact așa judecau și stăpânii de ieri.

În reeditarea acestei formule nu au nici meritul de a fi originali, ci sunt pur și simplu plagiatori.

Dovadă? Las să urmeze aci un

document din 1902 al cărui original în unguerește se află la subsemnatul.

Iată cum ne grăiește:

„Nr. 41 — 1902.

În numele Maestății Sale Regelui!

Ju lecătorul de instrucție al tribunalului regal din Sighetul Maramureșului, la propunerea parchetului regal din Sighetul Maramureșului cu no. 1746/902, respective 930/902 a adus în chestiunea de urmărire împotriva lui Magdău Ion I. Ilie și soțului, suspecți de delictul instigației următoarea

Deciziune:

Ordonează cercetare suplimentară pe baza §§-lor 1 și 105 din Procedura Penală pentru delictul de instigație, definit în alineatul 2 din § 172

al Legii penale împotriva lui Magdău Ioan I. Ilie și Magdău Simion, locuitori în Săcel.

Motive:

După conținutul comparat al §§-lor 1 și 105 din P. P. trebuie ordonată cercetarea, dacă a propus-o procurorul, dacă are loc procedura penală împotriva faptei, care constituie obiectul acuzei, și dacă împotriva acuzațiilor este suspiciune serioasă că au săvârșit asemenea faptă.

Deoarece în cazul dat pe baza cercetărilor întreprinse procurorul a făcut în timpul recerut propunere pentru ordonarea unei cercetări suplimentare pentru delictul de instigație, definit în al. 2 din § 172 al P. P. și împotriva faptei *incriminate* are loc procedura penală;

Deoarece după dovada cercetării deja întreprinsă acuzații au îndemnat pe locuitorii adunați în stradă în comuna Săcel, să treacă dela religia gr.-cat. la religia gr.-ort.

Din prilejul acestui indemn au afirmat, că dacă vor trece vor fi destituiți membrii primăriei, primpretorul, prefectul, iar în viitor nu vor mai primi funcționari din Ungaria, ci li se vor trimite dela Sibiu, căci funcționarii din Maramureș toți sunt hoți, escroci, cari fură și jefuesc poporul; — făcerea acestor afirmațiuni o adevăresc martorii Coman Ion și Mihail George a lui Ștefan.

Deoarece astfel acuzații pot fi în mod serios suspicioși cu săvârșirea faptei ce formează obiectul acuzei, împotriva acuzaților a trebuit să fie ordonată cercetarea suplimentară pentru delictul de instigație cu atât mai vărtos, că conform §-lui 162 din P. P. clarificarea faptei se face prin cercetare.

Dela judecătorul de instrucție al Tribunalului regal.

Sighetul-Maramureșului, 20 Februarie 1902.

Indescifrabil,
judecător de instr."

Așa au judecat stăpânii de odinioară că îndemnarea românilor din Săcel — să revie la legea strămoșească și afirmarea conștiinței lor ro-

mânești care râvnea să li se trimită funcționari români dela Sibiu, este o crimă pe care au încadrat-o în articolii Procedurii Penale. În această chestiune se pot felicita că uniții de azi le sunt fideli.

Numai că vremile s'au schimbat.

Atunci stătea împotriva stăpânilor numai dârzenia Săcelenilor și a preotului lor răposatul în Domnul părintele Grigorie Crăciunaș din Ciubanca al cărui nume se împletește cu mișcarea ortodoxă din Săcel și apoi Dragomirești din anii 1901—1904. Și mai era la acea dată între Săcel și

Sibiu, distanța și nedreptatea. Azi, dorința celor dela 1902 s'a împlinit. Și nu mai primesc funcționari din Ungaria ci „dela Sibiu.“ Cei de atunci cari mai trăiesc văd mai mult decât visau odinioară — și vor vedea ca mâine pe Vlădica lor descălecând din Bucovina unde odinioară au descălecat voevozii din Maramureș. Împrumutul se va da înapoi cu dobândă — și se va întemeia în Maramureș, prin descălecarea ortodoxiei, un colț de mândră țară românească.

Pr. FL. MUREȘIANU

CONFERINȚE PASTORALE

Conferința misionară de toamnă a preoților din protop. Lupșa.

— Sfințirea bisericii din Brăzești. —

Trebuind să se sfințească biserica cea nouă din parohia Brăzești, preoțimea tractului Lupșa și-a ținut conferința misionară de toamnă, în această parohie, în zilele de 30 și 31 Octomvrie, sub președinția protopopului Vasile Șpan.

Sâmbătă, 30 Octomvrie a. c., la ora 8 a. m., s'a oficiat prin preoții Grigore Trimbițaș din loc și Iosif Cutean-Vința, rugăciunea Invocării Duhului Sfânt, în bisericuța cea veche.

Imediat după aceasta, preoțimea s'a întrunit în sala cea mare a școlii primare, unde păr. protopop, printr'o cuvântare ocazională, deschide ședința intimă. Trecându-se la ordinea de zi, se dă cuvântul preotului Augustin Faur care citește referatul său asupra elaboratelor preoțești. Tema: „Cum s'ar putea ținea în parohii, în lunile de iarnă șezători cu program religios-moral cu un rezultat cât mai îmbucurător“, dată numai dela centrul protopopiatului, a fost luată de toți preoții tractului. Părintele referent face următoarele concluzii:

Șezătorile religioase-morale, se pot ținea după împrejurări: a) seara, sau b) în după masa Duminecilor și sărbătorilor. Locul poate să fie: casa culturală sau școala.

Partea educativă poate fi promo-

vată prin: a) conferințe morale, scurte și de interes; b) citiri și explicări din Sf. Scriptură; c) citiri din viețile sfinților și aplicări la viață; d) comentarii din canoanele bisericii; e) explicarea actelor de cult; f) înființări de coruri bisericesti; g) monoloage și alte piese morale; h) premiera tineretului cu purtare morală bună.

După masă la orele 3 s'a oficiat Vecernia, tot în biserica cea veche. La sfârșit a vorbit pr. Horea Istrate, despre: „Păcatul ca boală sufletească și tămăduirea lui.“ În tot decursul sf. slujbe credincioșii s'au mărturisit la duhovnicii Gheorghe Lazăr și Petru Sabău.

A doua zi, 31 Octomvrie, la orele 9 întreagă preoțimea tractului îmbrăcată în odăjdii, în frunte cu păr. protopopi V. Șpan, S. Furdui-Câmpeni și I. Pop-Aiud, au plecat în întâmpinarea P. S. S. Episcopului Ni-

colae. Coborând poteca ce urcă la biserică, s'a așezat lângă șoseaua națională, în fața unei prea frumoase porți. Autoritățile comunale, împreună cu cele județene cu elevii de școală și un banderiu de călăreți au așteptat la marginea comunei. Sosirea P. S. Sale a fost anunțată prin pocnete de treasuri, de pe înălțimi.

La orele 9'45 P. S. Sa descinde din mașină, însoțit de prot. stavrofor Seb. Stanca, consilier eparhial, precum și de prot. I. Cioara, casierul Episcopiei. În timp ce corul improvizat al preoților, cântă „Pre Stăpânul“ doamna preoteasă Mărioara Jina, înmânează P. S. S. un frumos buchet de crisanteme.

Cuvântul de bineventare a fost rostit de păr. protopop V. Șpan. A răspuns P. S. S. Episcop Nicolae scurt și frumos. Reîntorși la biserică P. S. S. este îmbrăcat în odăjdii de Liturghie după care se începe actul sfințirii.

La sfârșit P. S. Sa Episcopul Nicolae mănecând dela cuvintele Domnului: „Căutați mai întâi împărăția lui Dumnezeu și dreptatea Lui și toate celelalte se vor adauge vouă“, a ținut poporului o prea frumoasă predică, talmăcindu-le pe înțeles și într'un grai aromat, îndestularea și fericirea ce o are omul, care în orice împrejurare a vieții sale, pune mai presus de toate pe Dumnezeu și biserica Sa! După predică întreaga asistență a fost stropită cu aghiasmă de P. S. Sa.

La orele 2 p. m. s'a dat un buchet unde s'au rostit mai multe toasturi.

Pr. AUGUSTIN FAUR

INFORMAȚIUNI

Știre personală. P. S. nostru Episcop Nicolae a plecat Luni la București, spre a lua parte la ședințele Sf. Sinod, convocat în sesiunea de toamnă. Problemele ce se vor debate sunt: reforma învățământului teologic și modul de exercitare al controlului financiar de către

Ministerul cultelor față de eparhii. Consiliul central bisericesc se întrunește și el în vederea acestorași probleme de actualitate.

Propovăduire arhierescă. În viața noastră bisericască, postul e timp de pregătire duhovnicească, în așteptarea marilor praznice. P. S. Episcop

FOILETON

Brăul crucii ortodoxe

— Cuvânt de deschidere rostit la cel de al patrulea congres al Frăției ortodoxe române din Ardeal —

(Urmare și fine)

Cu mare bucurie aflăm că în sfârșit a fost recuperată dela Unguri *Fundațiunea Gojdu*, al treilea eveniment important la care am făcut aluzie. De aci înainte Universitatea Dăciei Superioare nu mai e amenințată să-și piardă caracterul românesc din cauza năvalei de minoritari și evrei, ajutați cu burse de conaționalii lor.

Dar ar fi greșit dacă *Fundațiunea Gojdu* ar fi imobilizată în căminuri la Cluj. Intenția nobilului și prevăzătorului donator a fost ca ajutoarele să se arunce acolo, unde nevoia e mai urgentă. Ne trebuie medici, vom da burse mai ales tinerilor care se dedică acestei cariere; avem însă lipsă de ingineri, vom sprijini pe cei ce au ales acest studiu, pe care nu-l pot urma la Cluj.

Precum este însă de prevăzut, într'un viitor apropiat vom trebui să sprijinim pe cei ce vor să

naționalizeze negoțul și industria. Numai pregătind un tineret bine înarmat ca să poată lua concurența cu străinii și mai ales cu evreii, am lucrat cu adevărat împotriva primejdiei semnalate de Înalt Preasfințitul Patriarh.

În sfârșit, când vedem cum catolicismul vrea să se infiltreze în organismul nostru românesc dublând numărul bursei în străinătate pentru uniții cari au să devină propagandiștii Acțiunii catolice, va trebui să rezervăm o seamă de burse pe seama tinerilor ortodocși la școlile de veche cultură din Apus.

Avem toată încrederea în înțelepciunea membrilor care alcătuiesc eforia *Fundațiunei* și îi rugăm să adreseze un nou și călduros apel către foștii bursieri, ca prin restituirea ajutorului primit odinioară să sporească patrimoniul lui Gojdu, ale cărui binefaceri vor aduce dobânzi înzecite.

Ceea ce am vrea să mai relevăm în legătură cu această *Fundație* este faptul îmbucurător că o stăruință susținută a putut, deși cu întârzieri, să scoată din indiferentismul ei chiar și burocrația noastră și s'o facă să ducă la bun sfârșit un lucru care nu-i aducea nici un folos imediat.

Dreptul nostru de a impune ortodoxia în viața spirituală a României are trei temeiuri: numărul nostru, sacrificiile aduse și legătura cu pământul acestei țări.

Superioritatea numerică și dreptul de a impune minorităților voința majorității, e un argument pentru adepții democrației.

Dar aceste majorități n'au format niciodată mase inconștiente și indiferente, ci pe când alte culte erau geloase să adune privilegiile peste privilegii și încercau să scape de rigorile unor reforme ca exproprierea, Biserica ortodoxă a fost cea care, la mijlocul veacului trecut, a dat statului, în care toate trebuiau făcute din nou, averile mănăstirești, care a pus la dispoziția țaranilor moșiile ce i-au fost dăruite de ctitori cucernici, încât n'a mai putut beneficia de conversiunea, care i-a redus și economiile dela bănci. Sacrificiul care numără însă înainte de toate în cumpăna istoriei, sunt *cei 800.000 de morți pentru întregirea neamului, care n'au fost nici catolici, nici Evrei, ci țărani și fii de țărani ortodocși.*

De subț glia unde sunt îngropați împreună cu atâtea milioane de înaintași, care au lucrat-o

Nicolae Colan, din grija părintească, pe care o are față de credincioși, a organizat pentru postul Crăciunului un ciclu de predici, cari se vor ține la Catedrală, în toate zilele de Vineri, la orele 6 p. m.

Ciclul de predici a fost inaugurat în 19 l. c. de P. S. Episcop **Nicolae Colan**. După acatistul Născătoarei de Dumnezeu, P. S. Sa, îmbrăcat în odăjdii, a ținut o predică impresionantă despre înalta semnificație duhovnicească a postului.

Pleacă dela versetul biblic: „*Gătiți calea Domnului, drept faceți cărările Lui*” (Ioan 1, 22). Arată că atunci când se așteaptă personalități, se fac pregătiri imense. Hristos nu vine în lume cu mijloace de locomoțiune obișnuite. El vine în suflete. Memnirea postului e pregătirea duhovnicească pentru primirea lui Hristos. Într'un stil ușor și poetic, arată cari sunt căile pentru pregătirea sufletească și încheie îndemnând credincioșii să participe la predicile de Vineri și din Dumineci.

O nouă donațiune. Cunoscutul mecenat ortodox, moldoveanul G. Sion, dăruiește Muzeului Eparhial al Clujului un număr de obiecte și cărți vechi, cari vor forma o sală nouă „*Sala G. Sion*”. Venerabilul cetățean de onoare al orașului nostru se înscrie astfel între marii sprijinitori ai instituției nou create de episcopia Clujului.

Concurs universitar. Zilele trecute s'a ținut concursul pentru conferința de bibliologie și bibliografie la Universitatea din Cluj. A reușit dl **Dr. Ioachim Crăciun**, un fiu credincios al bisericii noastre. Menționăm că dl Crăciun colaborează și la revistele noastre „*Viața Ilustrată*” și „*Renașterea*.”

Întâlnire de 50 ani. La Liceul nostru ortodox din Brad a avut loc în toamna acestui an întâlnirea de 50 de ani a celor dintâi elevi ro-

mâni înscriși în cl. I. Din numărul de 45 elevi au fost de față 14, printre cari o seamă de figuri ale vieții publice de azi. În sala festivă a noului liceu s'a desfășurat o serbare impresionantă, la care au luat parte profesorii actuali și veteranul pensionar **Stefan Albu**. În numele foștilor elevi a vorbit duios și recunoscător d. Dr. **Virgil Cioban** din Cluj. Tot atunci au strâns o sumă de 21.000 Lei pentru fondul unui internat. Asemenea legături cu școala, contribuie la sporirea tradițiilor noastre culturale.

Conferințe uniute. La Cluj s'a aranjat un ciclu de conferințe religioase despre „*Oștirile Bisericii*”, în cari se înalță în slavă ordurile catolice cari nu ne-au făcut decât rău. Prin fraze romantice, mistificatorii vor să ascundă adevărul expus așa de convingător de cercetătorii obiectivi ai zilelor noastre.

Conferențiarul nu pot convinge nici auditorul, care de multeori se revoltă din cauza extremismului zelozilor slujitori ai Vaticanului.

Societatea „Credința Ortodoxă” a studenților Academiei Teologice s'a constituit în chipul următor: președinte: **Vasile Hodoș** an. IV; vicepreședinte: **Dragutin Georgiu** an. III; secretar general: **Vasile Harda** an. II; secretar de ședințe: **Vasile Ursucașiu** an. I; casier: **Ioan Voica** an. III; bibliotecar: **Iosif Ciorbea** an. II; econom: **Augustin Triteanu** an. II; controlor: **Simion Hărăguș** an. II; președintele secției literare: **Iosif Naghiu** an. IV; președintele secției muzicale: **Ion Crăciun** an. II; președintele secției de propagandă: **David Lazăr** an. II.

Campania electorală. Ne găsim la începutul campaniei pentru alegerile parlamentare. Este știut ce val de patimi și violențe se deslănțuiește în asemenea ocazii peste satele noastre. Ne gândim la preoțimea noastră, care are un rol covârșitor în temperarea pasiunilor și salvarea ordinii obștești într'o perioadă tulbură, pe care vrășmașii neamului o exploatează în dauna țării. Ca și în

trecut, avem credința că preoții noștri își vor face și de astădată datoriile de păstori buni ai poporului, ferindu-l de excese și rătăcirii naționale.

Dizolvarea organizațiilor tineretului catolic german. Toate organizațiile tineretului catolic din dieceza Trier au fost dizolvate și interzise de poliție în virtutea ordonanței din Martie 1933 privitoare la siguranța statului și poporului german. S'a interzis organizațiilor dizolvate să se reconstitue sub orice formă, din cauza spiritului antihitlerist al lor. Existența organizațiilor tineretului catolic era prevăzută și garantată de articolul 31 al concordatului semnat la 20 Iulie 1933 între Vatican și guvernul Germaniei.

Calendarul nostru. Zilele acestea a eșit de sub tipar, prin îngrijirea pâr. consilier **Dr. Seb. Stanca**, Calendarul Eparhiei Ortodoxe a Clujului pe 1938. Cuprinde pe lângă partea oficială, cu șematismul tuturor parohiilor, pagini bogate literare, sociale și distractive. Prețul unui Calendar cu șematism Lei 30, fără șematism Lei 10. Se poate comanda dela Librăria Eparhială Cluj, Piața Cuza Vodă Nr. 6.

BIBLIOGRAFIE

Pr. Șofron Vlad: „Prologul Evangheliei a patra.” Cluj, 1937. Ediția autorului. Prețul 80 Lei.

Cartea părintelui profesor **Vlad**, care i-a adus titlul de doctor în teologie, poartă subtitlul de studiu critic-exegetic. Dar e mai mult decât atât; e o luminoasă și convingătoare apologie a adevărilor credinței creștine. E o ilustrare a vechiului dicton: multă învățătură, ne apropie de Dumnezeu.

Prologul Evangheliei Sf. Ioan, cuprinzând doctrina despre dumnezeirea Celui intrupat din Fecioară pentru mântuirea oamenilor, e cheia de boltă a creștinismului. Faptul acesta explică marele interes ce i se acordă din partea prietenilor și dușmanilor creștinismului deopotrivă.

Părintele **Vlad** ia pe rând toate teoriile, cari vreau să reducă cuvintele înaripate, de Dumnezeu inspirate, ale Sf. Evangelist Ioan la influințe din sistemele religioase și de cugutare ale păgânătății. Cu o documentare ce nu neglijează nimic, cu un impresionant aparat științific le reduce la ceea ce sunt: interesante excursii în domeniul științei religiilor comparate, vai, adeseori făcute cu gândul de a-l alunga pe Hristos din lume.

Ne arată apoi, că celce a scris înflăcărate cuvinte despre Logos n'a fost îndrăgostit de sisteme filosofice și religioase, ci de Hristos — viața, înțelepciunea, adevărul, lumina, — a cărui învățătură o transmite lumii. Hristos și profetii au fost dascălii lui. Iar adevărul propovăduit de el e confirmat întru toate de frații lui în apostolie.

Cetirea cărții părintelui **Vlad** e plăcută și folositoare zăbavă. Cereți-o la Librăria Eparhială. *Pr. I. Geron.*

Preotul Ioan Broșu: Amintiri din viața preoțească adunate și scoase la iveală, după o păstorire de peste 50 de ani. Brașov, Tip. Astra, 1936, în 8°, 118 p. (cu ilustrații).

Un vechiu slujitor al altarului, pâr. **Ioan Broșu** din Brașov-Dârste, după 50 de ani de preoție, ne prezintă trecutul parohiei sale și își povestește viața sa, prin care ne desvăluie aspecte interesante din Ardealul antebelic.

Începuturile parohiei Dârstele-Brașovului, sunt în sec. XVI. Între 1506—1517 se sapă canalul cunoscut sub numele de „*Valea Dârstele*”. Încurând s'au așezat aci „*patricieni*” sași din Sibiu, precum și numeroși muncitori români. Sașii s'au pierdut. Parohia a devenit centru industrial (industria lănei). *Dârstarul* au ajuns cunoscuți prin munca lor.

Pâr. **Ioan Broșu** găsește multe lucruri referitoare la trecutul bisericii din Dârste, într'o cronică a preotului **Toma Bârsan** (1823—1906). Locuitorii din Dârste, neavând biserică, au cerut dela Iosif II să le aprobe înăl-

cu sudoarea feții și au apărut-o cu sângele din vine, ei fac legătura de veci și indestructibilă cu generațiile viitoare. Din acest pământ, pe care îl calcă cu piciorul gol, își trage seva țăranul și țărâna noastră, iar nu veneticul, care în orașele noastre înstrăinate umbliă grăbit pe asfaltul lunecos.

Seara, când răsună în văzduh chemarea credincioșilor la slujba vecerniei, sirenele fabricelor și claxoanele automobilelor înecă dangătul clopotelor din turlele catedralelor. Până la cer, unde e bine primită de Dumnezeu, străbate armonia plină de evlavie a celor 15 mii de biserițe românești de lemn dela sate.

Astăzi se împlinesc patru săptămâni de când primul ministru al României, inspectând linia noilor fortificații, a vorbit atât de lămurit și frumos despre „brăul de piatră și fier” care are să ne apere frontierele de râvnitori străini.

Tot de aici, din Oradea, vom spune celor ce nu ne atacă din față, ci caută să strecoare ideile lor subversive prin contrabandă printre noi, că și împotriva lor avem o „linie Maginot.”

E brăul crucii ortodoxe.

Credem chiar că fortificațiile săpate în pământ de iscusința inginerilor noștri ne vor apăra cu adevărat numai atunci, când în dosul lor nu se găesc oameni fără legătură cu acest pământ. Pe o adâncime de câteva zeci de kilometri brăul de piatră și fier va trebui evacuat de orice minoritar, iar în locul lor trebuie aduși ca grăniceri coloniști români ortodocși.

Forturile acestui al doilea brău, al sfintei cruci dreptmăritoare, sânt episcopiiile noastre.

Când, la începutul acestei cuvântări, am vorbit de al patrulea eveniment de importanță covârșitoare în viața noastră național-bisericească, m'am gândit la *reînființarea episcopiei maramureșene*, cerută cu atâta insistență de toate congresele noastre. Abia acum, când în țara lui Dragoș vom avea un arhipăstor care nu stă în slujba unei puteri străine și un cler lipsit de acea admirație pentru limba și cultura ungurească, care dusese Maramurășul în pragul maghiarizării, abia azi avem liniștea sufletească că Românismul va ieși și aici biruitor împotriva Ungurilor, a Rutenilor și a Evreilor.

Exprimând guvernului cea mai vie recuno-

ștință pentru recuperarea Fundațiunei Gojdu și reînființarea episcopiei maramureșene, îl rugăm să ridice cât mai neîntârziat și ultimul fort care ne mai lipsește în Apus și pe care îl cerem de atâția ani, *Episcopia de Timișoara*.

Mulțumirile noastre se îndreaptă înainte de toate față de Cel ce înțelegând marea însemnătate a unei Episcopii ortodoxe în cea mai periclitată regiune a țării, a tăiat firul tuturor uneltirilor puse la cale de cei interesați ca noul punct de sprijin românesc și ortodox să nu ia ființă. Celui mai treaz apărător al Bisericii noastre, confundată cu interesele neamului și numai ale lui, Celui ce vrea ca această Biserică să fie vie, activă și militantă, așa cum o cer interesele superioare de stat în epoca dinamică și eroică în care am intrat, Majestății Sale Regelui Carol II îi aduc, în clipa când decelar deschis acest al patrulea congres al Frăției ortodoxe, expresia celui mai profund devotament și dragostea curată a tuturor Românilor ortodocși din Ardeal.

Înalt preasfințiti Părinți, binecuvântați lucrările noastre.

Sextil Pușcariu.

Consiliul Eparhial Interimar al Episcopiei Maramureșului.**CONVOCARE**

În conformitate cu hotărârea Consiliului Eparhial Interimar din ședința dela 17 Noemvrie a. c., și în temeiul art. 76 din Regulamentul pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative ale bisericii, având și *prealabila aprobare a Î. P. S. Visarion, Mitropolitul Bucovinei și a Maramureșului*, convocăm prin aceasta

Prima Adunare Eparhială constituantă

a reînființării eparhii a Maramureșului, pe ziua de *12 Decembrie 1937 la ora 10 dim., în capela noastră din Sighet*. După serviciul divin ședințele vor continua în sala prefecturii din Sighet.

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării (art. 80).
2. Desemnarea biroului provizor și prezentarea mandatelor (art. 80).
3. Constituirea secțiunilor pentru verificarea mandatelor (art. 81—83).
4. Validarea mandatelor (art. 84).
5. Constituirea definitivă a biroului (art. 85).
6. Raportul general al Consiliului interimar.
7. Alegerea comisiunilor (art. 86).
8. Alegerea a 6 reprezentanți în Congresul Național bisericesc (art. 89 a).
9. Alegerea membrilor celor trei secțiuni al Consiliului eparhial (art. 89 b).
10. Alegerea membrilor Consistorului Spiritual (art. 89 c).
11. Închiderea adunării.

Sighet, din ședința Consiliului Eparhial Interimar dela 17 Noemvrie 1937.

(ss) **Dr. Seb. Stanca,**
Președinte.

(ss) **Gheorghe Arghiropol,**
Secretar.

țarea unei biserici ortodoxe. Împăratul incuviințează. La 1782 s'a sfințit fundamentul, iar sfințirea s'a făcut de către Episcopul *Gherasim Adamovici* în 26 Iunie 1797.

Partea a doua a cărții conține autobiografia autorului povestită cu mult nerv epic. Ne zugrăvește viața din Ticusul-românesc de pe Târnavă, timpul petrecut la școala normală din Deva și Seminarul Andreian, realizările proprii din Dârste, odeseia din vremea războiului mondial și frumoasa activitate din epoca românească.

„*Monografiile*” preoțești de acest fel sunt lecturi plăcute și aduc contribuții valoroase pentru cunoașterea vieții ardeleni și a acțiunii culturale la sate.

O recomandăm din toată inima preoților noștri.

*
Dacia istorică, an. I. Nr. 1. Redactor-proprietar *Iosif Schiopul*. Cluj. Str. Gh. Coșbuc 7. Abonament anual 400 Lei. Eminentul gazetar de lege veche care este dl I. Schiopul, devenit după Unire atașat de presă în străinătate, și-a consacrat timpul liber unei pasiuni mari: cercetarea critică a documentelor privitoare la sec. XII, XIII și XIV din istoria Transilvaniei. Primul fruct al investigațiilor au fost două volume tipărite aici la Cluj, în 1932 și 1934, anume: „Contribuțiuni la istoria Transilvaniei în sec. XII și XIII”, și „Diploma andreiană din 1924 și alte documente false sau fals interpretate.” Apariția acestor cărți a stârnit mare senzație printre români și fierbere între sași. Căci se puneau câteva chestiuni principiale, cari clătinău bazele istoriografiei vechi ardeleni și privilegiile săsești, conținute în diplome contestate sau falsificate.

Prin revista sa *Dacia istorică* dl Schiopul vrea să meargă pe același drum de critică severă a vechilor documente privitoare la Transilvania și

la elucidarea multor chestiuni controversate sau gresit rezolvite, cari pun neau pe Români într-o lumină tendentioasă.

În numărul 1 apărut la 15 Octomvrie și scris numai de domnia sa, dl Schiopul vorbește despre critica documentelor, cronica notarului anonim, toponimie, istorie și topografie, prioritatea numelui „Cluj” în actele cele mai vechi etc. Revista e scrisă cu nerv, spirit ascuțit și originalitate. De aceea lectura ei este pasionantă. O recomandăm cititorilor noștri, fiind una din cele mai utile publicații istorice.

Consiliul eparhial ort. rom. Cluj.

Nr. 7569/1937.

Ordin Circular

către toate oficiile protopopești și parohiate, starețiile mănăstirilor din Eparhia Vadului, Feleacului și Clujului.

În conformitate cu adresa Onoratului Minister de Culte, Nr. 27400—1937 dela 29 Octomvrie 1937, viitorul an bugetar se începe și în biserică la *1 Aprilie 1938 și durează până la 31 Martie 1939*, conform art. 1 și 3 din legea contabilității publice.

AVIZ! Subsemnatul aduc la cunoștința O. Domni Preoți, că în atelierul meu de croitorie din **Cluj, Str. Regina Maria 48**, se confecționează: **REVERENZI PREOȚEȘTI** din stoffe fine, cu prețul dela 1500 Lei; **ORNATE CU GALON FIN** dela 3600 Lei; **PRAPORI** cu prețuri moderate, — precum și **costume bărbătești**.

Rog binevoitorul sprijin al On. preoților, garantând de confecționarea frumoasă și durabilă.

(43) 1—5

În consecință viitorul buget va cuprinde cheltuelile și venitele bisericii din acest timp, iar pentru timpul dela 1 Ianuarie—31 Martie 1938 se va suplimenta bugetul anului 1937 cu $\frac{1}{4}$ la cheltueli și venit și socotelile pe 1937/1938 se vor face pentru 15 luni, adică dela 1 Ianuarie 1937 la 31 Martie 1938.

Adunarea parohială din Decembrie va decide prelungirea anului bugetar 1937 cu încă 3 luni și va vota și noul buget pentru 1 Aprilie 1938—31 Martie 1939.

Onoratul Minister de Culte cu Nr. 29176/1937 dispune ca bugetele pe 1938/1939 și următorii să i se înainteze după votarea de către adunările parohiale, protopopești și eparhiale, spre a le verifica, a-și reține un exemplar și a remite al doilea pentru executare, dorind să exerciteze în acest mod controlul asupra gestiunii financiare a unităților administrative bisericesti.

În consecință fiecare parohie, protopopiat și mănăstire ne va înainta bugetul pe 1938/1939 în trei exemplare, unul pentru Episcopie, al doilea pentru on. Minister și al treilea pentru parohie. Ori ce alte cheltueli decât cele bugetate vor fi comunicate Ministerului pentru verificare și confirmare.

La sfârșitul anului socotelile vor fi înaintate și Ministerului.

Cluj, la 15 Noemvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Nr. 8039—1937.

Comunicat oficial.

Pentru buna păstrare a construcțiilor de biserică, începute și neterminate, obligăm parohiile să se conformeze ordinului oficiului Central de licitații din Ministerul Finanțelor Nr. 268.219/1937 transmis prin Ministerul Cultelor cu adresa Nr. 28133-1937 și prin Consiliul Central Bis. sub Nr. 11.168-1937 de cuprinsul:

„Constatându-se cu ocazia unor recente recepții de construcții că multe din clădirile începute și neterminate din diferite motive sunt lăsate fără acoperiș, expuse astfel intemperiilor, avem onoare a vă ruga să binevoiiți a lua măsuri, ca în asemenea cazuri să se facă neapărat un înveliș provizoriu de scânduri cu pantă pentru scurgerea apei, iar dacă betoanele sunt recent turnate să se acopere cu saci cu nisip uscat”.

Cluj, 23. Noemvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Oficiul parohial ortodox român Tâmașa.

Nr. 50—1937.

(45) 1—1

Publicație de licitație.

Consiliul parohial ortodox român din *Tâmașa*, jud. Cluj, dă în întreprindere pe cale de licitație publică:

I. *Construirea iconostasului* la noua Biserică; baza din lemn de brad, iar sculptura în lemn tare și

II. *Pictarea iconostasului* pe lângă următoarele condițiuni:

1. Reflectanți de a executa aceste lucrări vor prezenta plan și deviz cu 5 zile înainte de ținerea licitației, care va avea loc la școala primară din *Tâmașa* în ziua de *5 Decembrie 1937 ora 1 p. m.*

2. Parohia nu suportă nici un fel de spese pentru deplasarea concurenților și pentru întocmirea planului și devizului.

3. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a încredința executarea lucrărilor fără considerare la prețuri și condiții aceluia dintre ofertanți, care va prezenta mai multă garanție morală și materială.

Tâmașa, la 7 Noemvrie 1937.

Andrei Măgureanu, *Ioan Crăciun*,
paroh. episcop.

Nr. 466-1937.

Văzut:

Unguraș, 16 Nov. 1937.

I. Ghiurițan, protopop.

Oficiul parohial ortodox român Turda.

Nr. 52-1937, par.

(44) 1—2

CONCURS

Se publică concurs pentru complotarea postului de cântăreț la biserică din parohia *Turda II.*, cu termen de 21 zile dela prima publicare în „*Renașterea*”.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Sesiune cantorală 5 jugh. fânaț.
2. Locuință în natură.
3. Onorariile stolare obicinuite în parohie.

Doritorii de a ocupa acest post își vor înainta cererea însoțită de toate actele personale oficiului nostru parohial în termenul fixat, prezentându-se în parohie în vre-o Duminică s'au sărbătoare pentru a cânta la strană și a face cunoștință cu poporul.

Turda, 17 Noembrie 1937.

Paroh adm.: Secretar:

Pr. Emil Mureșan *Mureșan Petru*
capelan prot.

Nr. 584-1937, prot.

Văzut: *I. Murășianu*, protop.

Nr. 7814/1937.

3—3

CONCURS

Devenind vacant un post de *diacon* la catetrala noastră din Cluj, prin aceasta publicăm concurs pentru ocuparea acestui post, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „*Renașterea*”.

Beneficiile împreunate cu acest post sunt: 1. Salar dela stat 2300 Lei plus eventualele gradații.

Vor fi preferați monahii cu aptitudinile recerute.

Cererile împreună cu documentele doveditoare a studiilor făcute se vor înainta Consiliului nostru eparhial în termenul publicat mai sus.

Cluj, la 11 Noemvrie 1937.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.